

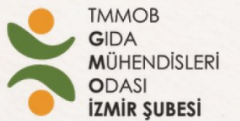
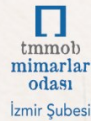
22 MART DÜNYA SU GÜNÜ KAPSAMINDA

25 MART 2026

SU: KAYNAK, YÖNETİM, GELECEK

PANEL
SONUÇ BİLDİRGESİ

SU: KAYNAK, YÖNETİM, GELECEK PANELİ

SONUÇ BİLDİRGESİ

25 MART 2026

25 Mart 2026 tarihinden Mimarlık Merkezi'nde Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği (TMMOB)'ne bağlı 9 Meslek Odası'nın yürütücülüğünde düzenlenen **Su: Kaynak, Yönetim, Gelecek Paneli**, meslek odası üyeleri ve yurttaşların katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Hızla artan dünya nüfusu, kapitalizmin dayattığı talan sistemi dünyanın kaynaklarını hızla tüketmekte, küresel yıkım her geçen gün sermayenin değirmenine su taşımaktadır.

Gezegelimizin yaşamsal döngüsünün önemli bileşeni olan suyun dağılımı yerküre özelinde adaletsiz olduğu gibi, sınırsız kaynak düşüncesi ile tüketimi de o denli hoyratçadır.

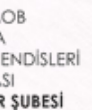
Birleşmiş Milletler 2026 yılı 22 Mart Su Günü için ana temayı “Su, Kadın ve Cinsiyet Eşitliği” olarak belirlemiştir. Birleşmiş Milletler verilerine göre dünyadaki kadın nüfusun dörtte birinden fazlası güvenli içme suyu erişiminden yoksundur. 1.8 milyar insanın, yani her üç haneden birinin ise hala içme suyu bulunmamaktadır. Dünyanın 53 ülkesinde, kadınlar ve kız çocukları 250 milyon saatlerini, su toplama işinde harcamaktadır.

Ve ne yazık ki, ülkelerin %14'ünde kadınlar, suyla ilgili karar alma mekanizmalarının tamamen dışındadır.

Ülkemizde ve kentlerimizde bu durum farklı değildir. Var olan kullanılabilir suyun coğrafi dağılımındaki düzensizlik, kuraklık, su yönetimindeki zafiyet, su tüketiminde var olan bilinçsizlik, yıllar içerisinde kişi başına düşen yıllık 1308 m³ su miktarı ile ülkemizi su stresi yaşayan ülkeler sınıfına sokmuştur. Bu durumun devam etmesi halinde, önümüzdeki birkaç on yıl içerisinde hızla “su yoksulu” ülkeler sınıfına gireceğimizi bir kez daha belirtmek isteriz.

Son elli yılda, ülke içerisinde yaşanan nüfus hareketi, sanayinin ve turizmin plansız geliştiği büyük metropoller oluşturmuş, su ihtiyacı her geçen yıl artmış, yüzey suları sınırlı olan bölgelerde hem içme suyu hem sanayi suyu için “tükenmeyen kaynak” düşüncesi yeraltı suları üzerinde ciddi bir baskı oluşturmuştur. Buna, tarımda vahşi sulama yöntemi tercihinin eklenmesi ile kullanılabilir yeraltı suyu rezervleri hızla tükenme noktasına gelmiştir.

İzmir ili, nüfusunun büyük çoğunluğu metropol alanda yaşayan, sanayi, turizm ve tarımsal üretimi ile ülkemizin en önemli kentlerinden biri durumundadır. Güncel içme suyu ihtiyacı yaklaşık 1 milyon metreküp, kişi başına düşen su tüketimi ise 215 litre civarındadır. Son 10 yıl içerisinde yağış rejimindeki düşüş, 2025 yılı içerisinde giderek artmış, kent büyük bir su krizi ile karşı karşıya kalmıştır. Kente su sağlayan, başta Tahtalı Barajı olmak üzere tüm yüzey suyu ile beslenen su toplama birimlerinde su seviyesi ölü hacmin altına kadar düşmüş, su kesintileri ile karşı karşıya kalan özellikle metropol alanda Sarıkız, Pınarbaşı, Halkapınar kaynaklarında var olan ve ilave açılan sondaj kuyuları ile ihtiyacın giderilmesi yoluna gidilmiştir. 2026 yılı başlarında yağışların uzun yıllar ortalamasının üzerinde gerçekleşmesi ile kentin en azından önümüzdeki kısa dönemde su kıtlığı ile ilgili stresi bir süreliğine ertelenmiş gözükmektedir.

SU: KAYNAK, YÖNETİM, GELECEK PANELİ SONUÇ BİLDİRGESİ 25 MART 2026

Ancak, bugünün geçmişin bir anahtarı olduğu düşüncesi ile önümüzdeki yıllarda kentin susuzlukla bir kez daha karşı karşıya kalmaması için birtakım tedbirlerin alınması kaçınılmazdır.

Buna göre;

1. Günümüzde yaşanan su krizinin çözümü için, havza bazlı, bütün kaynakların birlikte değerlendirileceği bütünleşik bir havza su yönetim modeline ihtiyaç vardır. Kentsel su kaynakları yönetiminde, özellikle kuraklık tehdidi altındaki bölgemizde, kayıp-kaçak oranlarının ve kent içi peyzaj alanlarındaki su tüketimlerinin azaltılmasına yönelik çalışmaların birincil öncelikli olması esastır. Bu kapsamda, artımlı atık suların yeniden kullanımı için hem fiziki hem de yasal alt yapının kurulması ve titizlikle uygulanması gerekmektedir.

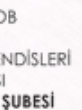
2. Afetlerin ve su kaynaklı krizlerin yalnızca iklim değişikliğine bağlanması, meteorolojik parametrelerin göz ardı edilmesine yol açmaktadır. Küresel iklim değişikliği ile, kısa süreli aşırı yağışlar taşkın ve sel riskini artırmakta, bu yolla yağışın büyük bölümü, yüzeysel akış ile denize boşalmaktadır. Bu nedenle yağmur suyu hasadı ve yeraltı suyu besleme sistemleri ve yeşil altyapı çözümleri gittikçe önem kazanmaktadır.

3. Özellikle yağışın olmadığı yaz aylarında, artan sıcaklık, düşen nem ve rüzgârın etkisi ile bölgemizde orman yangınları artış göstermektedir. Orman varlıklarının yok olmasının su döngüsünün üzerindeki baskısı tartışmasızdır. Orman yangınlarının neredeyse tamamının insan kaynaklı olduğu düşünüldüğünde, kentsel planlamanın orman alanlarını tehdit edecek boyutlara ulaşmasının önüne mutlaka geçilmelidir. Bunun yanında, yok olan bitki örtüsünün, taşkın, sel, heyelan ve erozyon riskini artırdığı da unutulmamalıdır.

4. Doğa esaslı ve doğayla uyumlu çözümler (suyun yavaşlatılması, tutulması, geri kazanımı) ekolojik sürekliliği desteklemektedir. Bu durum kentlerde yaşam kalitesini artıran yeni kamusal ve sosyal mekanların üretimine de katkıda bulunacaktır. Özellikle dere yatakları, bu yaklaşım çerçevesinde yalnızca birer altyapı unsuru değil, ekolojik ve sosyal sürekliliği sağlayan kentsel omurgalar olarak ele alınmalıdır.

5. Kentimizde yaşanan son su krizi, kentin su yönetiminden sorumlu İZSU Genel Müdürlüğü'nün yeni bir yapılanmaya gereksinimi olduğunu ortaya koymaktadır. Kente su sağlayan barajların tükenme noktasına gelmesi, İZSU'nun yeraltı suyu olan talebini doğal olarak artırmıştır. İZSU bünyesinde kurulması düşünülen Yeraltı suyu Daire Başkanlığı'nın kuruluş çalışmalarının ivedilikle tamamlanması, Genel Müdürlük bünyesinde çalışan Jeoloji-Jeofizik mühendislerinin yeraltı suyu daire başkanlığı çatısı altında toplanması ve eğitilmesi şarttır. Yeni yeraltı suyu kaynaklarının tespitinde, havza ve bölge bazlı hidrojeolojik etütlerin, jeolojik-hidrojeolojik altlıklar kullanılarak jeofizik (DES v.d.) yöntemlerle desteklenerek bilimsel tabanlı raporlar ile lokasyonların belirlenmesi önem taşımaktadır.

6. Artan su tüketim baskısı İzmir körfezi gibi kapalı ve hassas alıcı ortamlarda, orman yangınları sonrası taşınan azot, fosfor ve ince partiküllerin yarattığı kirlilik yükü, deşarj kontrolünün ötesinde bir "havza koruma" anlayışını gerektirmektedir. Redoks dengesinin bozulması sonucu dip sedimanlarından suya geçen demir, mangan ve arsenik gibi elementler, yeni bir kirlilik girişi olmasa dahi su kalitesini tehdit etmektedir. Bu çerçevede, su, yalnızca kullanılan bir kaynak değil, korunması gereken ortak bir varlık olup, bu varlığa yönelik her tercih teknik olduğu kadar etik bir sorumluluktur.

SU: KAYNAK, YÖNETİM, GELECEK PANELİ SONUÇ BİLDİRGESİ 25 MART 2026

7. Endüstride kullanılan suyun kaynağı da yüzey ve yeraltı sularıdır. Ancak, üretimde kullanılan temiz su, kirletildikten sonra doğaya bırakılmaktadır. Bu oran toplam su tüketiminin %18'ine karşılık gelmektedir. Endüstride, özellikle su tüketiminin fazla olduğu sektörlerde su yönetiminin temelleri, kayıp kaçak oranının azaltılması, tasarruf, optimizasyon ve atık suların geri kazanılması üzerine kurulmalıdır. Su yönetiminin denetimi kamu eliyle yürütülmeli ve yaptırımlar tavizsiz uygulanmalıdır.

8. Özellikle tarımsal sulamada, vahşi sulama yönteminden derhal vazgeçilmelidir. Sulama amaçlı sondaj kuyularının, yasal olanlarının çok daha fazlası kaçak durumundadır. Kontrol ve takip mekanizması yetersiz, yaptırım neredeyse yoktur. Bu durum turizm bölgelerinde de kontrolden tamamen çıkmış durumdadır. Kaçak kuyular ile yeraltı suyu seviyelerinde büyük düşüşler yaşanmış, kıyı kesimlerde ise deniz suyu girişimleri nedeni ile tatlı su akiferleri neredeyse tükenme noktasına gelmiştir.

9. Suyun ticarileştirilmesi, suyun temel bir insan hakkı ve kamusal hizmet olmaktan çıkarılarak ekonomik bir "meta" haline getirilmesini ifade eder. Bu süreç; su kaynaklarının özel sektöre devredilmesi, piyasa kurallarına göre fiyatlandırılması, şişelenmiş su piyasasının büyümesi ve "sanal su ticareti" gibi uygulamalarla kendini gösterir. Ancak bu dönüşüm, özellikle dar gelirli kesimler için temiz ve güvenli suya erişimi zorlaştırarak ciddi eşitsizlikler yaratır. Birleşmiş Milletler'e göre suya erişim; yeterli, güvenli, kabul edilebilir, fiziksel olarak ulaşılabilir ve uygun fiyatlı olmalıdır. Buna rağmen dünya genelinde milyarlarca insan hâlâ güvenli suya ve temizlik hizmetlerine erişememekte, bu durum özellikle çocuk ölümlerine kadar uzanan ciddi sağlık sorunlarına yol açmaktadır.

10. Küresel ölçekte büyük şehirlerin %75'inin içme suyu doğrudan ormanlık havzalardan sağlanmaktadır. Orman kaybı, doğrudan "su kıtlığı" ve "ekonomik kriz" ile eşdeğerdir, bu özelliği nedeniyledir ki orman varlığı Kentsel Su Güvenliği için de kritik bir öneme sahiptir.

TMMOB bileşeni Meslek Odaları olarak suyun ticarileştirilmesine karşı, "su hakkını" savunmaya, bilimsel-teknik birikimimizi halkın ve doğanın hizmetinde kullanmaya devam edeceğiz.

DÜZENLEME KURULU

**TMMOB Çevre Mühendisleri Odası
TMMOB Gıda Mühendisleri Odası
TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
TMMOB Jeofizik Mühendisleri Odası
TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası
TMMOB Kimya Mühendisleri Odası
TMMOB Meteoroloji Mühendisleri Odası
TMMOB Mimarlar Odası
TMMOB Orman Mühendisleri Odası**

